

Bruksela, dnia 11 października 2016 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 97 / 2016

Sprawozdanie nt. raportu w sprawie unijnej komunikacji strategicznej w celu przeciwdziałania wrogiej propagandzie stron trzecich

Bruksela, 11 października 2016 r.

W dniu 10 października eurodeputowani z Komisji Spraw Zagranicznych (AFET) w PE przyjęli sprawozdanie autorstwa eurodeputowanej **Anny Fotygi** (ECR, Polska) w sprawie unijnej komunikacji strategicznej w celu przeciwdziałania wrogiej propagandzie stron trzecich. Stwierdza się w nim, że na UE wywierane są coraz większe i regularne naciski, by przeciwdziałała ona dezinformacji oraz wprowadzającym w błąd kampaniom informacyjnym ze Wschodu i Południa (Rosja i islamskie organizacje terrorystyczne). Propaganda przeciwko UE przyjmuje wiele form i ma na celu zniekształcenie prawdy, wzbudzenie strachu, wątpliwości i doprowadzenie do podziałów w UE. Należy przeciwdziałać tym naciskom, nie za pomocą propagandy, ale poprzez przekazywanie pozytywnych informacji o swoich sukcesach w UE, podnoszenie świadomości i edukację, w celu zwiększenia umiejętności korzystania z informacji wśród obywateli UE.

„Wroga propaganda i dezinformacja, skierowane przeciwko naszym społeczeństwom zarówno przez Kreml, jak i ISIS / Daisz, jest faktem. W celu skutecznego przeciwstawienia się jej, musimy najpierw być w stanie w pełni ją zidentyfikować”, powiedziała sprawozdawczyni **Anna Fotyga** (ECR, Polska). „To sprawozdanie jest bardzo ważnym krokiem w podnoszeniu świadomości tego problemu, zarówno w całej UE, jak i w państwach członkowskich. Parlament Europejski nie może milczeć w tak ważnej sprawie dla bezpieczeństwa europejskiego”, dodała.

Projekt rezolucji podkreśla, że UE znajduje się pod rosnącą presją, aby przeciwdziałać kampanii dezinformacji i propagandy krajów, takich jak Rosja i podmioty niepaństwowe, takie jak Państwo Islamskie / Daisz, Al-Kaida czy też inne radykalne terrorystyczne ugrupowania dżihadystyczne.

Wroga propaganda przeciwko UE i jej państwom członkowskim ma na celu zniekształcenie prawdy, pobudzenie wątpliwości, sparaliżowanie procesu decyzyjnego, zdyskredytowanie instytucji UE w oczach i umysłach unijnych obywateli oraz podważenie zachodnich wartości i relacji transatlantycznych.

Eurodeputowani obawiają się, że „ograniczenie świadomości niektórych państw członkowskich prowadzi do tego, że są oni bardziej podatni na dezinformację i manipulację”. Dlatego wzywają przedstawiciele mediów i ekspertów z państw członkowskich UE do zbierania danych i faktów dotyczących konsumpcji propagandy.

- **Celem Rosji jest doprowadzenie do podziałów w UE**

Posłowie są zaniepokojeni szybkim rozwojem inspirowanej przez Kreml propagandy. Zwracają uwagę, że „rząd rosyjski agresywnie wykorzystuje szeroką gamę narzędzi i instrumentów, takich jak specjalne fundacje (Russkiy Mir), wielojęzyczne stacje telewizyjne (Russia Today, RIA Novosti), pseudoagencje informacyjne (Sputnik), grupy społeczne i religijne (łącznie z Kościołem Prawosławnym) oraz trolle mediów społecznościowych i internetu, do zakwestionowania zachodnich wartości, podzielenia Europy, uzyskania krajowego poparcia i stworzenia wizerunku upadających państw we wschodnim sąsiedztwie UE”.

„Propaganda Kremla skierowana jest bezpośrednio na konkretnych dziennikarzy, polityków i osoby fizyczne w Unii Europejskiej”, mówi tekst sprawozdania. Posłowie również podkreślają, że fałszowanie historii jest jedną z kluczowych strategii Rosji.

- **Celem Daisz jest UE**

Islamskie organizacje terrorystyczne prowadzą aktywne kampanie, aby podważyć i zwiększyć poziom nienawiści do europejskich wartości i interesów, stwierdzają posłowie w projekcie sprawozdania.

Jako że UE i jej obywatele są głównymi celami Daisz, posłowie wzywają państwa członkowskie UE do ściślejszej współpracy w celu ochrony społeczeństwa przed jego metodami rekrutacji i zwiększenia odporności na radykalizację. Wzywają również UE i jej państwa członkowskie do opracowania wizji alternatywnej wobec poglądów Daisz, w tym przez wzmocnienie pozycji i większą widoczność głównych muzułmańskich uczonych, wiarygodnych w obalaniu propagandy Daisz.

- **Nie stosuj propagandy w celu zwalczania propagandy**

Eurodeputowani z Komisji Spraw Zagranicznych podkreślają, że zwalczanie jednej propagandy drugą propagandą przynosi efekty przeciwne do zamierzonych. Z tego względu UE jako całość oraz państwa członkowskie indywidualnie mogą walczyć z propagandą ze strony osób trzecich jedynie poprzez prostowanie kampanii dezinformacyjnych i wykorzystywanie pozytywnych komunikatów i informacji. Podnoszenie świadomości i edukacja w celu zwiększenia kompetencji informacyjnych w UE oraz wzmocnienie pozycji obywateli do krytycznej analizy zawartości multimedialnej może być rozwiązaniem, dodają posłowie.

W sprawozdaniu posłowie sugerują także pogłębienie współpracy UE i NATO w zakresie komunikacji strategicznej, wzmacniając siły strategiczne zadania komunikacyjnego UE i nadanie większego wsparcia, aby zwiększyć odporność mediów w krajach sąsiadujących z UE.

Podkreślają również znaczenie upowszechniania wiedzy, edukowania, mediów i umiejętności korzystania z urządzeń informatycznych w UE i w krajach sąsiadujących w celu umożliwienia obywatelom dokonywania krytycznej analizy treści medialnych w celu zidentyfikowania propagandy.

- **Kolejne kroki**

Sprawozdanie zostało przyjęte przez Komisję AFET stosunkiem głosów: 31 za, przy 8 głosach przeciw i 14 wstrzymujących się. Zostanie ono poddane pod głosowanie podczas listopadowej sesji plenarnej w Strasburgu.

Procedura: niewiążąca rezolucja

- **Informacje dodatkowe - Informacja prasowa EKR pt. „Raport Anny Fotygi nt. Stratcomu przyjęty w komisji AFET”¹**

Raport Anny Fotygi zwraca uwagę, iż Rosja wykorzystuje szeroki wachlarz narzędzi i instrumentów, takich jak specjalne fundacje (Russkiy Mir), wielojęzyczne stacje telewizyjne (RT), agencje pseudoinformacyjne (Sputnik), grupy społeczne i instytucje religijne, czy trolle mediów społecznościowych i Internetu. „Rosyjska propaganda stosuje więc narzędzia, które są idealnie dostosowane do jej adresatów. Dzięki nim Władimir Putin umiejętnie przedstawia się m.in. jako jedyny obrońca tradycyjnych chrześcijańskich wartości. Kreml stosując wrogi

¹ Informacja Biura Prasowego Grupy EKR, Delegacja Prawa i Sprawiedliwości, PE

Stratcom dąży także do podzielenia Europy, uzyskania krajowego poparcia, a także stworzenia wizerunku upadających państw we wschodnim sąsiedztwie UE” – mówi autorka sprawozdania. Dokument zwraca także uwagę na finansowanie przez Kreml partii i organizacji politycznych i indywidualnych polityków, zarówno po skrajnej lewej, jak i prawej stronie europejskiej sceny politycznej. „Kreml zabiegając o narzucenie hegemonii w Europie Środkowej i Wschodniej, często sięga po argumenty natury historycznej, fałszując fakty. Federacja Rosyjska przedstawia je jako należące do tradycyjnej strefy wpływów Rosji. Wszystko po to, by osłabić ich suwerenność” – mówi Anna Fotyga.

Przyjęty raport szeroko odnosi się również do wrogiej propagandy napływającej z południa. „Komunikacja strategiczna tzw. Państwa Islamskiego ma na celu nie tylko usprawiedliwienie działań terrorystycznych wymierzonych przeciwko Zachodowi, ale także radykalizację młodzieży i rekrutację bojowników” – mówi Anna Fotyga. Dokument zawiera szereg inicjatyw mających wzmocnić UE i społeczeństwa państw członkowskich przed wrogimi działaniami islamistów, zwracając także uwagę na wymiar pedagogiczny. Wskazuje również, że propagowanie radykalnego islamu jest teologicznie niesłuszne.

To tylko niektóre z wątków poruszonych w raporcie. Najistotniejsze zagadnienia udało się zawrzeć w 21 kompromisach, które poparło pięć największych grup politycznych w PE. Niestety, nie znalazł się tam zapis, wskazujący, iż rosyjska komunikacja strategiczna towarzyszyła licznym incydentom, w tym atakom cybernetycznym na Estonię w 2007 r., wojnie w Gruzji w 2008 r., dezinformacji w następstwie katastrofy w Smoleńsku w roku 2010 i strąceniu samolotu pasażerskiego MH-17 w 2014 r., a także – na niespotykaną dotychczas skalę – aneksji Krymu, napaści na Ukrainę, a ostatnio kryzysowi migracyjnemu. Poprawkę wykreślającą ten zapis zgłosiły skrajne siły polityczne zarówno z lewej, jak i z prawej strony politycznej, określane w PE jako głos Kremla, ale także posłowie Europejskiej Partii Ludowej, w której jest Platforma Obywatelska. „Odrzucenie takiego zapisu pokazuje, że dla pominięcia sprawy Smoleńska w tym logicznym ciągu zdarzeń, większość posłów gotowa jest pominąć tak istotne i jednoznaczne wydarzenia, jak np. zestrzelenie samolotu MH17 i kłamstwa w przestrzeni publicznej z tym związane. A ja przecież nie odnosiłam się do przyczyn katastrofy smoleńskiej, ale analizowałam tylko fakty niepodlegające dyskusji, czyli nasilenie rosyjskiej propagandy w okresie, w którym miały one miejsce. Niewyobrażalnych zaniechań, jakich dopuścił się rząd Donalda Tuska zaraz po katastrofie nie da się więc łatwo nadrobić” – ocenia Anna Fotyga.

Przyjęty przez AFET dokument odnosi się także do konieczności wzmocnienia jakości dziennikarstwa. „Jest to niezwykle istotne, szczególnie, gdy mamy do czynienia z szumem informacyjnym. Niedostatki dziennikarskiej rzetelności podważają również wiarygodność mediów. Podam dwa przykłady. Jeden, to wymieniona w raporcie agencja Sputnik, która

krytykę raportu oparła na rozmowie z urzędnikiem, mającym podobno wgląd w projekt dokumentu. Problem w tym, że wywiad ukazał się na wiosnę, zanim ze swoimi współpracownikami zredagowałam pierwsze zdanie raportu” – opowiada Anna Fotyga. „Drugi przykład pochodzi z wczoraj i dotyczy sięgania do źródeł. Okazało się, że w dzisiejszych czasach łatwiej jest skontaktować się ze mną dziennikarzom z Nowej Zelandii niż niektórym przedstawicielom polskich mediów, które wolą przerabiać opracowane w Brukseli przekazy. Pominę już niespotykany na Zachodzie nawyk dyskusowania o dokumencie, ani razu nie podając nazwiska jego autora, ani nawet nie podejmując próby zajrzenia w jego zapisy” – podsumowuje autorka raportu Anna Fotyga.

Z inicjatywy Anny Fotygi, opracowaniu dokumentu towarzyszył szereg innych działań, jak wysłuchania publiczne na komisjach SEDE i AFET, konferencje w Warszawie i Rzymie, czy opracowane przez instytucje unijne analizy na temat Stratcomu. Przewodnicząca SEDE wielokrotnie tę tematykę poruszała także zarówno podczas posiedzeń oficjalnych organów PE, jak i spotkań z przedstawicielami Komisji Europejskiej i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych oraz dyplomatami. Co istotne, jedna z rekomendacji raportu - wzmocnienie Zespołu Zadaniowego Stratcom East, działającego w ramach ESDZ - będzie możliwe już niedługo. Poprawka do przyszłorocznego budżetu UE, zgłoszona przez Annę Fotyę i innych posłów pracujących nad raportem, pozytywnie przeszła przez komisję i prawdopodobnie zostanie przyjęta przez PE jeszcze w październiku br.. Z kolei cały raport trafi pod głosowanie na sesji plenarnej w listopadzie. Warto także przypomnieć, iż Anna Fotyga była sprawozdawcą cieniem innego istotnego raportu na temat stanu stosunków UE-Rosja, przyjętego ponad rok temu przez PE.

Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska

Strona internetowa z informacjami nt. raportu:

[http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2016/2030\(INI\)&l=en#documentGateway](http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2016/2030(INI)&l=en#documentGateway)

2016/2030(INI)

2.5.2016

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie unijnej komunikacji strategicznej w celu przeciwdziałania wrogiej propagandzie stron trzecich
(2016/2030(INI))

Komisja Spraw Zagranicznych

Sprawozdawczyni: Anna Elżbieta Fotyga

PR_INI

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 3

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie unijnej komunikacji strategicznej w celu przeciwdziałania wrogiej propagandzie stron trzecich (2016/2030(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 52 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych oraz opinię Komisji Kultury i Edukacji (A8-0000/2016),
- A. mając na uwadze, że na UE wywiera się coraz większe i regularne naciski, by przeciwdziałała ona dezinformacji oraz wprowadzającym w błąd kampaniom informacyjnym ze Wschodu i Południa;
- B. mając na uwadze, że wojna informacyjna przeciw Zachodowi została zapoczątkowana jeszcze przez Związek Radziecki i od tego czasu jest integralną częścią nowoczesnych działań wojennych, skierowanych nie tylko przeciwko partnerom UE, lecz także wszystkim państwom członkowskim i obywatelom bez względu na ich narodowość lub wyznanie;
- C. mając na uwadze, że rosyjska komunikacja strategiczna towarzyszyła licznym incydom, w tym atakom cybernetycznym na Estonię w 2007 r., wojnie w Gruzji w 2008 r., dezinformacji w następstwie katastrofy w Smoleńsku w roku 2010 i strąceniu samolotu pasażerskiego MH-17 w 2014 r., a także – na niespotykaną dotychczas skalę – aneksji Krymu, napaści na Ukrainę, a ostatnio kryzysowi migracyjnemu;
- D. mając na uwadze, że Daisz i wiele innych islamskich ugrupowań terrorystycznych często stosuje strategie komunikacji jako część działań przeciwko Zachodowi oraz w celu rekrutacji większej liczby młodych Europejczyków;

Unijna komunikacja strategiczna przeciwdziałająca wrogiej propagandzie stron trzecich

1. podkreśla, że strategiczna propaganda przeciwko UE przyjmuje wiele różnych form i wykorzystuje różnorakie narzędzia, często dostosowane do specyfiki państw członkowskich, co ma na celu pobudzenie wątpliwości, sparaliżowanie procesu decyzyjnego, zdyskredytowanie instytucji UE w oczach i umysłach unijnych obywateli oraz podważenie zachodnich wartości i relacji transatlantyckich;
2. wzywa instytucje UE do uznania, że wojna informacyjna jest nie tylko zewnętrznym, ale i wewnętrznym problemem UE;
3. zwraca uwagę na wielowymiarowy charakter obecnych strategicznych komunikatów UE na różnych szczeblach, w tym na szczeblu NATO, UE, państw członkowskich i organizacji pozarządowych, jak również organizacji obywatelskich; apeluje o jak najlepszą koordynację i wymianę informacji między poszczególnymi zaangażowanymi podmiotami;

Uznanie istnienia rosyjskiej strategii wojny informacyjnej

4. zauważa, że Rosja agresywnie wykorzystuje szeroki wachlarz narzędzi i instrumentów, takich jak specjalne fundacje (Russkiy Mir), wielojęzyczne stacje telewizyjne (Russia Today, RIA Novosti), agencje informacyjne (Sputnik), grupy społeczne i religijne (łącznie z Kościołem Prawosławnym) oraz trolle mediów społecznościowych i internetu, do zakwestionowania zachodnich wartości, podzielenia Europy, uzyskania krajowego poparcia i stworzenia wizerunku upadających państw we wschodnim sąsiedztwie UE;
5. jest poważnie zaniepokojony szybko rosnącą aktywnością Rosji w Europie, próbującą zwiększyć rosyjskie wpływy i hegemonię; podkreśla, że znaczna część rosyjskiej komunikacji strategicznej ma na celu opisanie krajów Europy Środkowo-Wschodniej jako należących do tradycyjnej strefy wpływów Rosji, osłabiając tym samym ich suwerenność; zauważa, że zakłamywanie historii jest jedną z głównych strategii Rosji;
6. podkreśla, że Rosja wykorzystuje brak międzynarodowych ram prawnych w obszarach takich jak bezpieczeństwo cybernetyczne, a wszelkie dwuznaczności w tych kwestiach obraca na swoją korzyść;

Zrozumienie wojny informacyjnej i metod radykalizacji stosowanych przez Daisz oraz przeciwdziałanie im

7. jest świadomy zakresu strategii stosowanych przez Daisz zarówno na szczeblu regionalnym, jak i ogólnoswiatowym, aby promować swoje poglądy polityczne, religijne i społeczne; wzywa UE i jej państwa członkowskie do opracowania wizji alternatywnej wobec poglądów Daisz, w tym przez wzmocnienie pozycji i większą widoczność głównych muzułmańskich uczonych, wiarygodnych w obalaniu propagandy Daisz;
8. podkreśla, że UE jest docelowym adresatem działań Daisz i wzywa UE i jej państwa członkowskie do ściślejszej współpracy w celu ochrony społeczeństwa, w szczególności ludzi młodych, przed rekrutacją i radykalizacją; wzywa wszystkie państwa członkowskie do zbadania społeczno-demograficznych podstawowych przyczyn podatności na radykalizację postaw;
9. apeluje do państw członkowskich, by dążyły do ograniczania dostępu Daisz do środków finansowych i funduszy oraz do wspierania tej zasady w ramach działań zewnętrznych UE, a także podkreśla konieczność ujawnienia prawdziwej natury i legitymizacji i ideologicznej Daisz;

Strategia UE przeciwdziałająca wrogiej propagandzie

10. z zadowoleniem przyjmuje komunikat w sprawie wspólnych ram dotyczących przeciwdziałaniu zagrożeniom hybrydowym i wzywa do niezwłocznego wdrożenia jego zaleceń; wzywa państwa sprawujące rotacyjną prezydencję w UE do standardowego ujmowania komunikacji strategicznej w ich programie prac w celu zapewnienia ciągłości działań w tym zakresie; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę i osiągnięcia prezydencji łotewskiej w tym zakresie;

11. uznaje potencjalny wpływ wrogiej propagandy na procesy decyzyjne w UE; wzywa w związku z tym do wzmocnienia grupy zadaniowej ds. komunikacji strategicznej poprzez przekształcenie jej w pełnoprawną jednostkę w ramach ESDZ, odpowiedzialną za Wschód i Południe, przy zapewnieniu odpowiedniego personelu i stosownych środków budżetowych;
12. wzywa Komisję do przeprowadzenia szczegółowego przeglądu skuteczności istniejących instrumentów finansowych UE i do przedstawienia wniosku dotyczącego elastycznego rozwiązania, które będzie bezpośrednio wspierać niezależne środki przekazu i umożliwiać przekazywanie dodatkowych środków finansowych organizacjom, które mają ku temu potencjał, takim jak Europejski Fundusz na rzecz Demokracji;
13. podkreśla swoje poparcie dla inicjatyw takich jak bałtycki ośrodek doskonałości mediów w Tallinie czy centrum doskonałości w ramach sieci upowszechniania wiedzy o radykalizacji postaw; podkreśla potrzebę wzmocnienia zdolności analitycznych na wszystkich szczeblach; wzywa Komisję i państwa członkowskie do inicjowania podobnych projektów, organizowania szkoleń dla dziennikarzy, tworzenia niezależnych ośrodków medialnych, wspierania pluralizmu mediów oraz wymiany sprawdzonych rozwiązań i informacji w tych dziedzinach;
14. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji/ wysokiej przedstawiciel Unii Europejskiej do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz ESDZ.